

Hållbarhetsredovisning

2020

Innehåll

- 3 Om denna hållbarhetsredovisning
- 4 Om Sydvatten
- 6 VD har ordet
- 8 Om vatten
- 9 Sydvattens hållbarhetsberättelse
- 10 Organisation och ansvar
- 12 Hållbarhetsplan i flera delar

De prioriterade områdena för det hållbara Sydvatten

- 13 Säkra och utveckla våra råvattentäkter
- 17 Säker produktion och leverans
- 18 Minska och effektivisera vattenanvändningen
- 20 Effektiv resursanvändning
- 23 Robust ekonomi
- 25 En kompetent organisation

Om denna hållbarhetsredovisning

Detta dokument beskriver vår verksamhet och våra utmaningar ur ett hållbarhetsperspektiv. Sydvatten har en unik uppgift genom att vara möjliggörare i vårt verksamhetsområde av ett av de globala hållbarhetsmålen: Mål 6, Rent vatten och sanitet för alla. Det är ett stort ansvar och en mycket komplex uppgift som är beroende av ett stort antal miljömässiga, ekonomiska och sociala faktorer.

Sydvattens stadigt ökande omsättning innebär att bolaget inom något år kommer att omfattas av lagen om hållbarhetsredovisning. Hållbarhetsredovisningen för 2020 är därför ett första steg mot att fullt ut redovisa enligt lagens krav. Redan nu ger hållbarhetsredovisningen både överblick och fördjupning kring våra viktigaste hållbarhetsutmaningar och vad vi gör för att möta dem. Sydvattens verksamhet 2020 beskrivs förutom i denna redovisning också i Årsredovisning 2020 samt Klimatbokslut 2020.

Om Sydvatten

Sydvatten är ett kommunägt aktiebolag som producerar dricksvatten till 17 kommuner i västra Skåne. Bolaget bildades 1966 och är i dag en av Sveriges största dricksvattenproducenter. Vi äger och driver Bolmentunneln, de två vattenverken Ringsjöverket och Vombverket samt huvudledningssystemet för distributionen av dricksvatten.

Det dricksvatten vi producerar tas från sjön Bolmen som ligger i Småland och Vombsjön som ligger i Skåne. Från småländska Bolmen leds vattnet i den 8 mil långa Bolmentunneln till Skåne. Om det skulle uppstå problem med försörjningen från Bolmen finns det även möjlighet att ta vatten från reservvattentäkten Ringsjön i Skåne. Sydvattens delägarkommuner ansvarar för ledningsnätet inom respektive kommun.

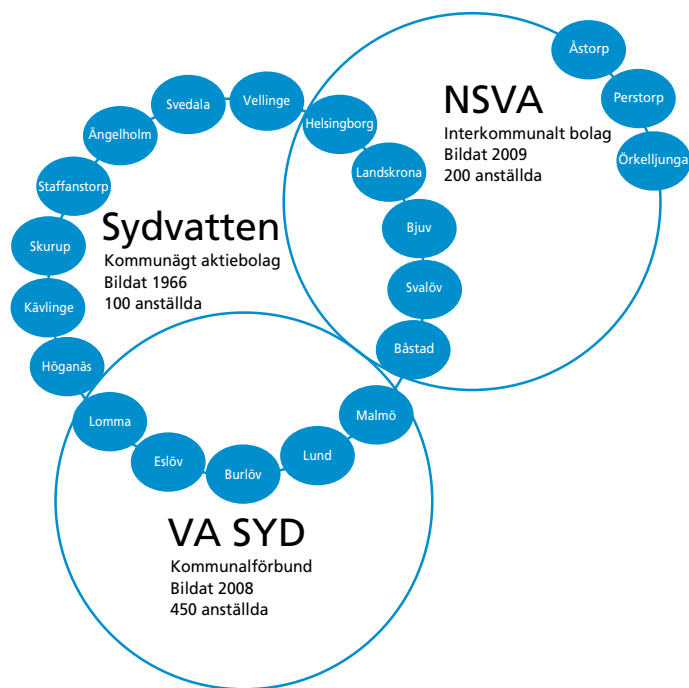
Varje dag förser vi cirka en miljon invånare med friskt kranvatten. För att kunna tillgodose vattenbehovet pumpas det varje dag, året runt, ut cirka 216 000 kubikmeter dricksvatten i ledningsnätet från Ringsjöverket och Vombverket. På ett år behandlas och distribueras närmare 79 miljoner kubikmeter dricksvatten.

Sydvatten har cirka 100 medarbetare fördelade på Ringsjöverket i Stehag, Vombverket utanför Veberöd, huvudkontoret i Hyllie i Malmö, Forsknings- och utvecklingsavdelningen på Ideon i Lund samt Forskningsstation Bolmen. Styrelsen består av representanter från samtliga delägarkommuner. Styrelseledamöterna nomineras av sina respektive kommuner och noteras på bolagets årsstämma.

ÄGARE AKTIEFÖRDELNING

Bjuv	1,73 %
Burlöv	1,91 %
Båstad	1,54 %
Eslöv	3,69 %
Helsingborg	15,08 %
Höganäs	2,89 %
Kävlinge	3,21 %
Landskrona	4,85 %
Lomma	2,30 %
Lund	12,67 %
Malmö	33,53 %
Skurup	1,73 %
Staffanstorps	2,54 %
Svalöv	1,61 %
Svedala	2,31 %
Vellinge	3,93 %
Ängelholm	4,48 %

- Pumpstation
- Reservoar
- Vattenverk
- Råvattentunnel/-ledning
- Dricksvattenledning
- Planerad dricksvattenledning

Cirklarna visar vilka kommuner som ingår i Sydsvatten, VA SYD respektive NSVA. De fem kommuner som är medlemmar i VA SYD är också delägare i Sydsvatten. Av delägarna i NSVA är kommunerna Åstorp, Perstorp och Örkelljunga inte delägare i Sydsvatten.

VD har ordet

Hållbarhet – en röd tråd i vår strategi

Hållbarhetsfrågorna får en allt viktigare strategisk betydelse för Sydvatten. Vi är sedan många år djupt engagerade i framtidens vattenförsörjning och hållbarhet löper som en röd tråd genom hela det arbetet. Om vi ska kunna förse en växande befolkning med rent vatten i tillräcklig mängd måste vi slå vakt om våra råvattentäkter, se till att vår egen produktion är hållbar och effektiv och sist men inte minst få medborgare och samhället i stort att hushålla bättre med vattenresursen. Vi arbetar med hållbarhetsfrågor i alla delar av värdekedjan och har tagit stora steg de senaste åren.

Precis som i övriga samhället har Sydvatten påverkats av pandemin. Vi har trots allt klarat oss undan med ett fåtal sjukdomsfall och kunnat bedriva en verksamhet som legat mycket nära våra planer för året.

Vi gick under 2020 in i en period av mycket intensiva investeringar. Enbart på Vombverket investerar vi en knapp miljard fram till 2023. De bakomliggande behoven är flera. Produktions- och distributionskapaciteten behöver utökas och beredningen förbättras. Stora delar av anläggningen är mellan 50 och 70 år vilket föranleder både utbyten och kompletteringar. En ny produktionslinje (linje 4) kommer att öka produktionskapaciteten med 500 liter per sekund, vilket innebär att vi ökar kapaciteten med 30 procent. En ny UV-anläggning säkerställer kvaliteten på dricksvattnet ytterligare. Parallellt med de två befintliga ledningarna ut från vattenverket byggs en ny 9 km lång 1200-led-

ning med en ny reservoar på 35 000 kubikmeter. En stor del av vattenverkets interna ledningar och ventiler byts ut och byggs om för att åstadkomma bättre funktioner och möjligheter till sektioneringar, med mera. Satsningar görs också vid råvattenintaget, förbehandlingen och i infiltrationsanläggningen. Reservkraftsanläggningen är nyligen utbytt och detsamma gäller för Ringsjöverket samt dess huvudpumpstation.

Vid Ringsjöverket har nyligen två nya långsamfilter färdigställts och i år kommer en helt ny entréanläggning med godsmottagning med mera att ta form. Skalskyddet är sedan ett par år väl utbyggt på huvudanläggningarna men kommer att utvecklas och kompletteras ytterligare de närmaste åren. Vi är mitt uppe i uppbyggnaden av ett helt nytt styrsystem vilket kommer att ta totalt cirka fem år. Under denna tid måste vi hantera såväl det gamla som det nya systemet i vår driftverksamhet. Vi har precis implementerat en helt ny logik i den digitala arbetsplatsen vilket innebär ett nytt sätt att arbeta för samtliga medarbetare.

Listan för nysatsningar kan göras lång och sträcker vi ut våra planer till 2030 så är satsningen 3,5 miljarder kronor. Då ska vi ha genomfört och därmed uppfyllt den strategiska plan som styrelsen fastställde 2018. Huvudinriktningen i denna är ”En långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning med full redundans”. Då kommer vi att ha en redundant råvattenförsörjning genom att även kunna använda Bolmenvatten vid

Vombverket. På så vis skapar vi goda förutsättningar för dem som därefter ska verka i och besluta om framtidens dricksvattensystem för en tiondel av Sverige.

Hela VA-Sverige står i inledningsfasen av en mångårig jättesatsning i strukturinvesteringar. Vi behöver nya vattenverk, avloppsreningsverk och ledningssystem. Svenskt Vatten har kommit fram till att det behövs investeringar i storleksordningen 25 miljarder årligen i 20 år för att vi ska säkra en hållbar VA-försörjning i Sverige. Det är förstås stora summor men samtidigt är det många som delar på kostnaderna. Det är viktigt att vi ställer dessa summor i relation till både nyttan och kostnaden i medborgarperspektivet. Sydvattens investeringsplan på 3,4 miljarder kronor under den kommande tioårsperioden innebär en årlig kostnadsökning över tio år på 50 kronor per hushåll och år.

Branschens stora investeringsbehov drar till sig uppmärksamhet från kommersiella intressen. Vi kommer att behöva alla goda krafter såsom konsulter, entreprenörer och leverantörer. Pengar däremot lär vara det minsta bekymret. Svensk VA lär inte ha några som helst problem att finansiera sina investeringar. Det vi däremot behöver utveckla är organisationer med väsentligt vassare kompetens och strategisk förmåga som förmår att växla över till långsiktig strategisk planering, överföra kunskap och insikter till besluts-

fattare och utveckla förmågan att faktiskt genomföra alla dessa stora satsningar. Tillgång till rent vatten är avgörande för att vi ska kunna upprätthålla ett starkt samhälle även i framtiden och de stora investeringarna bidrar till långsiktig hållbarhet.

Det är ingen nyhet att vår bransch inte är särskilt förändringsbenägen. Att vi däremot står inför enorma förändringar med oräkneliga investeringsprojekt som ska genomföras samtidigt som alla anläggningar ska drivas för fullt för att hålla försörjningen igång innebär enorma utmaningar som kräver starkt utvecklad organisatorisk förmåga. På Sydvatten gör vi allt vad vi kan, det märks överallt men vi har förutsättningarna och vi kommer att klara det!

Jörgen Johansson, VD

Mars 2021

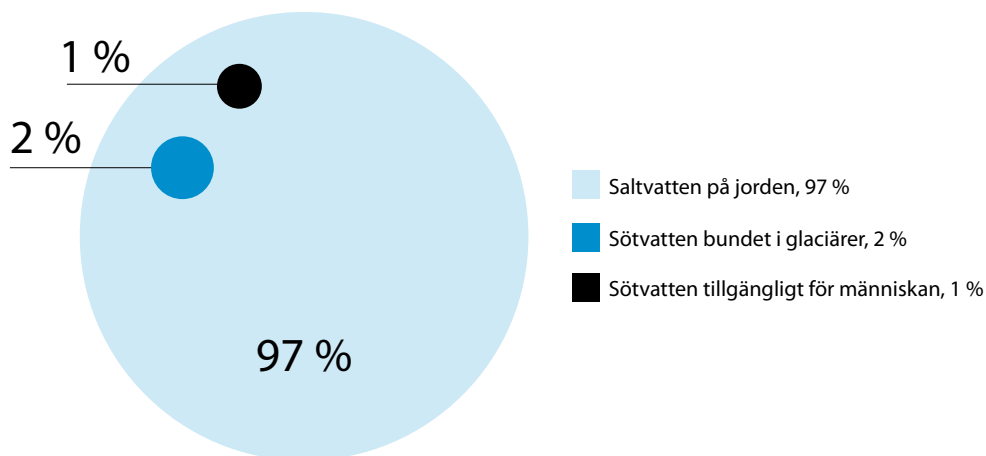
Om vatten

Det finns begränsat med sötvatten på jorden. Hela 97 procent av allt vatten utgörs av saltvatten och av de återstående tre procenten sötvatten är två tredjedelar bundet i glaciärer. Det är alltså bara en procent av allt vatten på jorden som är tillgängligt för oss människor. Sötvattnet utgörs till två tredjedelar av ytvatten och en tredjedel av grundvatten. Sverige har en relativt mycket större andel ytvatten än de flesta andra länder i Europa.

Traditionellt har vi i Sverige sett sötvatten som en oändlig resurs som sällan förknippats med några problem. Under senare år har det blivit uppenbart för allt fler att vatten även i Sverige måste ses som en begränsad resurs som ska räcka till många. En växande befolkning, ökad urbanisering, föråldrad infrastruktur och förändringar i klimatet leder sammantaget till att bristsituationer uppstår allt oftare. Detta ökande behov måste balanseras mot behoven för ekosystemen och den biologiska mångfalden.

Industrisektorn är den största vattenanvändaren i Sverige. Under år 2015 använde industrin cirka 61 procent av allt sötvattenuttag i landet. Hushållen använde drygt 23 procent och 13 procent gick till övrig användning, det vill säga kommunalt vatten inom bland annat byggverksamhet, varuhandel, hotell- och restaurang, transporter och offentlig förvaltning. Även förluster som uppstår i ledningsnätet ingår här. Resterande 3 procent gick till jordbrukets vattenanvändning.

Varje person i Sverige förbrukar cirka 140 liter dricksvatten per dygn. Det mesta går åt till personlig hygien och toalettspolning. Endast 10 liter går åt till mat och dryck. Förutom den synliga dricksvattenkonsumtionen används även så kallat virtuellt vatten. Det är vatten som har behövts för att framställa bland annat mat och kläder.

Sydvattens hållbarhetsberättelse

Sydvattens viktigaste uppdrag är att leverera säkert och rent dricksvatten. Det ligger väl i linje med många av FN:s globala hållbarhetsmål, inte minst mål 6 ”Rent vatten och sanitet för alla”. När vi utför vårt uppdrag måste det ske med hänsyn till samtliga globala hållbarhetsmål och vår verksamhet måste ge ett så litet negativt avtryck som möjligt.

Mål 6 har en särställning bland de globala målen genom att det är en förutsättning för att de andra målen ska gå att uppfylla. Utan tillgång till rent vatten finns små möjligheter till ett fungerande samhälle. Det blir uppenbart i de delar av världen där tillgång på vatten inte är en självklarhet, men är också något som är relevant för Sverige.

Vi är en stor aktör i vårt verksamhetsområde med uppdrag att producera och distribuera vatten till kommunerna och därmed har vi ett stort ansvar för mål-

uppfyllelsen av mål 6 i området. De delmål som finns till mål 6 är formulerade snarlikt det uppdrag som våra ägarkommuner har gett oss sedan många år: att tillse säker produktion och leverans av dricksvatten genom en dricksvattenförsörjning som ska vara likvärdig, stabil, redundant och uthållig. Högkvalitativt vatten ska levereras till alla, alltid. Därför är det genom att lyckas med vårt viktiga grunduppdrag att säkerställa tillgången till rent vatten som vi också gör vår största och viktigaste hållbarhetsinsats.

Hållbarhetsarbetet blir i stor grad ett riskhanteringsarbete där vi följer händelser, utveckling och beslut som kan påverka vår förmåga att kunna utföra vårt grunduppdrag i dag och i framtiden. Sydvattens strategiska plan anger också att bolaget ska ha ambitionen att vara en aktör med förmåga att skapa högre samhällsvärden och en positiv kraft i omställningen till ett hållbart samhälle.

“More importantly, we must not lose sight of the opportunity and positive progress that we can make when a reliable water supply is established.”

Madeleine Bell, The Davos Agenda, World Economic Forum, 2021

Organisation och ansvar

Det största hållbarhetsarbetet genomförs av Sydvattens anställda som i sina olika funktioner dagligen driver hållbarhetsarbetet framåt. Många av medarbetarna deltar också i olika förbättringsprojekt som är en del av det strategiska hållbarhetsarbetet.

Sydvatten har sedan hösten 2019 en hållbarhetschef med uppgift att planera, driva och följa upp hållbarhetsarbetet inom Sydvatten samt initiera och medverka i projekt kring förbättrad hållbarhet.

För det operativa och strategiska arbetet har det tillsatts ett Hållbarhetsråd som hållbarhetschefen rapporterar till månadsvis och som också bistår med genomförande och uppföljning av Sydvattens hållbarhetsplan. Rådet består i dagsläget av ekonomi- och finanschef, teknisk chef samt produktionschef. Sammansättningen kan komma att ändras med tiden utifrån hur hållbarhetsarbetet utvecklas. Medlemmarna i hållbarhetsrådet ansvarar för att ta upp relevanta frågeställningar i bolagets ledningsgrupp.

Tre frågor till Jenny Åström, hållbarhetschef

Vilka är de viktigaste utmaningarna i din roll?

Internt handlar det om att bygga in hållbarhet som en naturlig del av driften och av våra projekt och koppla det till affärsnyttan och vårt uppdrag. Jag kan vara ett stöd i olika processer så att vi får med hållbarhetsperspektivet i allt vi gör men det handlar också om att bygga strukturer så att det sker ändå. En utmaning för arbetet är att vi aldrig kan riskera att driften äventyras. Sydvattnens personal värnar väldigt högt om detta. Därför måste vi gå grundligt tillväga innan vi genomför någon förändring. Målet är att vi inte ska behöva kompromissa utan hitta lösningar som är både hållbara och säkra.

Externt handlar det om att hjälpa till att få samhället att förstå värdet av vatten. Vår viktigaste hållbarhetsfråga långsiktigt är att få fler att förstå att vatten är en värdefull resurs som måste hanteras varsamt precis som energi eller material.

Vad är du mest nöjd med under 2020?

Vi har samlats kring en gemensam bild av vårt hållbarhetsarbete och hur vår hållbarhetsberättelse ser ut. Utifrån den kan vi utveckla oss, förbättra oss och mäta vår förflyttning. Med den plattformen på plats är vi också mer rustade att ta en dialog med till exempel finansörer som nu ställer allt större hållbarhetskrav. Det tycker jag är ett viktigt stort

steg. Vi har också kommit igång med flera spännande förbättringsprojekt. Jag är också väldigt nöjd med det engagemang och det intresse för hållbarhetsfrågor jag möter inom bolaget. Utan det skulle vi inte komma någonstans.

Vad är nästa steg i arbetet med hållbarhetsplanen?

Vi sätter efterhand i gång nya aktiviteter enligt plan. Vi vill också sätta fler tydliga mål och definiera nyckeltal som gör att vi kan följa effekten av arbetet. Dessutom vill vi göra en djupare skanning av vårt arbete mot samtliga mål i Agenda 2030.

Dagens plan bygger på en första lite grövre skanning och nu vill vi bli mer specifika och fånga upp sådant som vi inte tog med i första omgången. En sådan fråga tror jag är till exempel mångfaldsfrågan som vi behöver fördjupa.

Dessutom vill vi fördjupa dialogen med våra intressenter för att få deras perspektiv på vårt arbete. Det kommer förhoppningsvis inte bara att ge oss en bättre förståelse för vad våra intressenter vill veta och vilken information de behöver, utan också ge oss nya infallsvinklar och hjälpa oss att ringa in vilka frågor som är viktiga för att framtidssäkra verksamheten ur ett vidare perspektiv.

De prioriterade områdena för det hållbara Sydvatten

Säkra och utveckla våra råvattentäkter

Säker produktion och leverans

Likvärdig, pålitlig, redundant och långsiktig dricksvattenförsörjning.
Högkvalitativt vatten till alla, alltid.

Minska och effektivisera vattenanvändningen i samhället

Effektiv resursanvändning

- Effektiv och klimatneutral produktion och verksamhet
- Restprodukter återförs i kretsloppet
- Hållbar upphandling

Robust ekonomi

- Stabil och långsiktig ekonomi
- Hållbar avgiftsutveckling

Kompetent organisation

- Utveckling av medarbetare
- Attrahera ny kompetens
- Trygg och hälsosam arbetsmiljö

Hållbarhetsplan i flera delar

Sydvattens hållbarhetsplan utgår från vårt grunduppdrag att vara bäraren av FN:s hållbarhetsmål 6 i vårt verksamhetsområde. Vår värdekedja sträcker sig från råvattentäkt till vattenanvändning och består av de tre delmomenten *Säkra och utveckla våra råvattentäkter*, *Säker produktion och leverans* samt *Minska och effektivisera vattenanvändningen i samhället*. Vi kompletterar med hållbarhetsinsatser utifrån de tre perspektiven *Effektiv resursanvändning*, *Robust ekonomi* och *Kompetent organisation*.

Planen baseras på en genomlysning av verksamheten utifrån ett antal prioriterade globala mål. Fokus under 2020 har legat på att identifiera och planera aktiviteter, ta fram nyckeltal och kriterier för mätning för de tre delmomenten i värdekedjan och de tre hållbarhetsperspektiven. Under 2021 fortsätter arbetet med att utveckla samtliga delmoment och perspektiv, vilket beskrivs mer på de följande sidorna.

Sydvattens strategiska plan

Den strategiska planen för 2018–2022 är Sydvattens viktigaste styrdokument. Eftersom Sydvattens uppdrag är samhällskritiskt måste besluten om drift och investeringar präglas av stor noggrannhet och långsiktighet. Planen definierar den strategiska inriktningen för hela bolaget, från tekniska investeringar till hållbarhetsfrågor, opinionsbildning, med mera, med ett tidsperspektiv på 10–20 år.

Säkra och utveckla våra råvattentäkter

En stabil tillgång till råvatten är central för vår förmåga att klara huvuduppgiften – rent vatten till drygt en miljon skåningar varje dag, året om. Råvattenresursen blir allt mer utsatt för påverkan från samhället och klimatet och det finns dessutom en ökad konkurrens mellan olika mark- och vattenanvändningsintressen.

Befolkningstillväxten och den ökande urbaniseringen innebär ett större behov av vatten i regionen och klimatförändringarna ger ökande påfrestningar på vattentäkter och vattenverk. Högre temperaturer ökar avdunstning dramatiskt samtidigt som vattenanvändning ökar med varmare väder, både hos de användare som Sydsvatten levererar vatten till och hos de användare som vattentäkterna delas med. Vattenkvaliteten påverkas både av högre temperaturer och av att fler skyfall drar med sig ämnen som utmanar reningsmetoderna.

För att möta dessa förändringar blir Sydsvattens engagemang i råvattenfrågorna allt viktigare och vi

arbetar på olika sätt för att öka medvetenheten om dricksvattenförsörjningens förutsättningar. En av de viktigaste frågorna är att utveckla vattenskyddet runt råvattentäkterna och att ha ett högt engagemang i vattenråden runt täkterna. Genom Forskningsstation Bolmen tar vi ett mer långsiktigt grepp kring hur Bolmen påverkas av klimat och samhälle. Vi är också mycket engagerade på nationell nivå i frågor som gäller vattenförvaltning.

Vi är också sedan många år aktiva i olika branschföreningar och branschinitiativ, både i Sverige och utomlands. Genom att delta i kunskapsutbyte kan vi både påverka branschens utveckling och ta del av andras kunskaper och erfarenheter. Sydsvatten som bolag, med våra 17 delägarkommuner, är ett exempel på värdet i att många mindre aktörer samverkar om en stor och viktig samhällsfråga.

Vad vill vi uppnå	Hur ska vi göra det
Verka för en effektiv och långsiktig hållbar vattenförvaltning i samhället som helhet	Hög närvaro och stort engagemang Vattenskyddsområden för alla vattentäkter Forskningsstation Bolmen Initiativ och projekt som Fokus Vombsjön, Klimatsäkert vatten, Hållbara Bolmen Engagemang i branschorgan, vattenråden och annan samverkan kring innovation och utveckling Kontakter med myndigheter kring lagstiftning, regelverk och policyutveckling

Från klimatsäkert vatten till nationell strategi

I juni 2019 presenterade Sydvatten rapporten "Klimatsäkert vatten – hur räcker vattnet till allas behov och vem ska se till att det räcker?". Rapporten var ett samarbete med LRF och Länsstyrelsen Skåne och pekade på ett stort behov av bättre samordning av vattenfrågorna på nationell nivå. I Sverige har vattenfrågor tidigare främst diskuterats ur ett kvalitetsperspektiv, men även i Sverige måste vi nu också ta hänsyn till kvantitet. Rapporten väckte stort intresse och flera av de förslag som lämnades lever vidare i olika former. I början av 2021 kom nyheten att regeringen via Näringsdepartementet ska ta fram en nationell strategi för vattenhushållningen, vilket ligger väl i linje med förslagen i rapporten.

Klimatförändringarnas påverkan på sötvattenresursen

Stigande temperaturer:

- Avdunstning av ytvatten, låga grundvattennivåer.
- Ökat behov av vattenanvändning och längre odlingssäsonger.
- Försämrade råvattenkvalitet (tillväxt av mikroorganismer).

Skyfall och översvämningar:

- Försämrade råvattenkvalitet (organiskt material som dras ner i i vattendragen).

Stigande havsnivåer:

- Risk för saltinträngning.

Stöd från myndigheter

Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med Länsstyrelsen avsatte medel under 2020 för olika projekt som syftade till bättre vattenhushållning och bättre tillgång till dricksvatten. Sammanlagt fick Sydvatten 1,3 mnkr fördelat på fyra projekt. Ett av dessa projekt handlade om att utveckla och testa ett mikrobiologiskt övervakningssystem av råvatten för dricksvattenproduktion. Systemet skapar möjligheter att undvika mikrobiologiska föroreningar i det inkommande råvattnet till verket. På så sätt skapas ett säkrare dricksvatten till konsument. Ett av de andra projekten identifierar förutsättningarna för storskalig recirkulering av renat avloppsvatten till dricksvatten. Projektet undersöker möjligheten att använda en outnyttjad sötvattenkälla (renat avloppsvatten) till dricksvattenanvändning, både i händelse av att den ordinarie råvattenförsörjningen skulle avbrytas och för att bidra till en cirkulär vattenanvändning.

Vattenskydd runt Bolmen

Sydvatten har arbetat med att få till ett vattenskyddsområde runt Bolmen sedan 2012. Ansökan tog tre år att färdigställa och lämnades in 2016. Nu förväntas beslut om fastställande av området under första halvan av 2021. Ett vattenskyddsområde runt Sydvattens huvudvattentäkt är en del av Sydvattens långsiktigt strategiska arbete med att verka för klimat- och framtidsäkrade vattenresurser. Inrättandet av ett vattenskyddsområde gör det möjligt att värna råvattnets kvalitet på kort och på lång sikt. En bättre vattenkvalitet i Bolmen är även positivt för rekreation, friluftsliv, turism, sportfiske, yrkesfiske och ekosystemtjänster.

Tre frågor till forskningschef Kenneth M Persson

Varför är det viktigt med bättre samordning av vattenfrågorna?

Reglering och styrning av vatten behöver förbättras i grunden, om vi ska kunna ta fram hållbara lösningar som kan accepteras och omfattas av snart sagt alla berörda. Vattenfrågorna i Sverige är utspridda på många händer. Enbart dricksvattenfrågan hanteras i dag spritt över åtminstone fem departement och nio olika myndigheter. Delat ansvar kan leda till att ingen instans har det samlade ansvaret för vattenfrågor. Man kan leka med tanken att regeringen fastställer en vattenplan för Sverige, på samma sätt som sker redan med vägplaner och järnvägsplaner. Sådan planering kan tydliggöra hur vi vill att vattenresurserna ska användas i samhället och naturen under lång tid framåt, kanske de kommande 25–50 åren. Den kan även visa hur investeringarna ska bekostas.

Räcker det inte att de närmast berörda kring en vattentäkt samarbetar?

Hela avrinningsområdets vattenresurs behöver ses som en enhet, där alla sakintressen får lov att äska vattenbehov, men också vara beredda på att

jämka behoven med de andras. Inte minst behöver ekosystemens behov tillgodoses, vilket ställer krav på nya sätt att formulera vattendomar för verksamhetsutövare. I flera länder har lagstiftningen tillerkänt vattendragen en egen juridisk status. Det började i Nya Zeeland, men har spridits till många länder på alla kontinenter, och kan definitivt fungera även i Sverige. De flesta avrinningsområden har Vattenråd men dessa har små medel och ganska oklara mandat, oftast inriktat på recipientkontroll. De kan göra betydligt större nytta om rätt förutsättningar finns.

Hur ska vi hantera en ökande befolkning och större efterfrågan på råvatten?

Ökad befolkning måste inte betyda ökad vattenanvändning. Smart vattenanvändning gör att sötvattenresursen räcker mycket längre. Ett fint exempel är Mörbylånga, som efter att ha utrett vilka grundvattentillgångar som södra Öland kunde erbjuda beslöt att öka återanvändningen av renat avloppsvatten. Sedan 2019 blandas renat processavloppsvatten med bräckt vatten från Kalmarsund och avsaltas, renas och återanvänds i den kommunala vattenförsörjningen.

Bolmenfonden

Sydvattens Bolmenfond har till syfte att ge bidrag till åtgärder och aktiviteter som förbättrar vattenkvaliteten i Bolmen. Fonden är en del av det långsiktiga vattenförvaltningsarbete som Sydvatten bedriver i sjön Bolmen. Under 2020 beviljades totalt 535 000 kr för insatser under 2020 och 2021 varav de största bidragsmottagarna var Lagans vattenråd och Odensjö Sockenråd.

Hållbara Bolmen

Bolmen är Sydvattens huvudråvattentäkt och därmed avgörande för Skånes dricks-vattenförsörjning. "Hållbara Bolmen" är ett initiativ som startade under 2020 och som ska undersöka och ge svar på frågan hur hållbart det är i ett långsiktigt perspektiv att använda Bolmen som vattentäkt och vilka åtgärder och strategier som behövs vid vilken tidpunkt. Exempel på sådant som kan behöva beaktas är klimatförändringarnas påverkan på Bolmen, skogsbrukets och våtmarkers påverkan och samhällsprioriteringar som långsiktigt påverkar Bolmen.

Fokus på Vombsjön

Projektet "Fokus Vombsjön" startade 2018 och är ett långsiktigt samarbete mellan Kävlingeåns vattenråd och Sydvatten. Syftet är att föra samman aktörer i området kring Vombsjön för att tillsammans arbeta för en bättre vattenkvalitet i sjön. Projektet har en fyraårig arbetsplan i sju aktivitetsområden som redovisas under 2021:

- Digitalisering, arkivering och tillgängliggörande av befintlig information och kunskap om Vombsjön
- Status Vombsjön
- Miljöövervakning
- Fiskförvaltning
- Intern fosforbelastning
- Extern fosforbelastning
- Kommunikationsarbete

Forskningen för framtiden

En viktig del av vårt arbete kring att säkra råvattentäkterna sker genom våra olika forskningsprojekt och initiativ. Forskningsstation Bolmen samt Sweden Water Research är viktiga plattformar för det, och det pågår också flera doktorandarbeten knutna till Sydvattens verksamhet utifrån ett brett perspektiv.

Forskningsstation Bolmen

Forskningsstation Bolmen invigdes 2017 och ligger på Tiraholm vid Bolmen i Hylte kommun. Forskningsstationen, som Sydvatten är huvudman för, bedriver avancerad akademisk forskning samt utbildning i vattenrelaterade frågor.

Sweden Water Research (SWR)

SWR, som ägs av Sydvatten, NSVA och VA SYD, bedriver forskning, utveckling och innovation för hållbar vattenanvändning med fokus på framtida utmaningar med vattenkvalitet, digital transformation och cirkulär ekonomi. Avsikten är att samarbetet i SWR ska ge ökade möjligheter att lösa stora framtida utmaningar genom att gemensamt angripa större och mer komplexa problem än vad respektive ägarbolag har kunnat göra var för sig och även att söka och erhålla externa forskningsmedel.

Doktorandarbeten

Under 2020 disputerade tre doktorander. Avhandlingarna bidrar till det pågående arbetet att

säkra produktionen av dricksvatten i södra Sverige. En avhandling har visat hur olika metoder kan användas för att rena vatten genom kemisk fällning och konstgjord grundvattenbildning. Den andra ger ökad förståelse och kunskap om hur olika reningsprocesser påverkar den mikrobiella floran men även hur biofilmen i ledningsnätet påverkar dricksvattenkvaliteten, medan den tredje har tagit fram en arbetsmetodik som i god tid kan varna operatörerna i vattenverken om cyanobakterier är på väg att blomma i råvattnen.

Av pågående doktorandarbeten handlar ett om att förstå hur Bolmens hydrologi påverkas av och påverkar brunfärgning i vattnet. Ett annat inriktar sig mot de breda ämnena klimatförändring och ekosystemtjänster och studerar lokala åtgärder mot globala hot och ett säkerställande av inlandsvattens ekosystemfunktion och service i ett framtida klimatscenarie. Ett tredje undersöker hur effektiv den pedagogiska verksamheten är och hur den kan utvecklas för att attrahera ungdomars intresse för att arbeta med vattenfrågor.

Från 2021 har Sydvatten tillsatt en industri-doktorandtjänst som utifrån Lagans vattenråd ska undersöka vilken roll vattenråden har i den fortsatta vattenförvaltningen, samt utveckla en modell för att använda i framtida vattenförvaltning.

Säker produktion och leverans

Sydvattens uppdrag är att förse alla som lever och verkar i våra kommuner med dricksvatten av hög kvalitet – året om, dygnet runt. Vår verksamhet är unik eftersom den är helt avgörande för att samhället omkring oss ska fungera, i dag och på många års sikt. Därför arbetar vi ständigt med att identifiera framtidens behov och planera vår verksamhet och våra investeringar utifrån dessa.

De kommande 10–20 åren står Sydvatten inför stora investeringar. Målet är att vi ska säkra en redundant och säker dricksvattenförsörjning i vårt verksamhetsområde för lång tid framöver.

Vårt nuvarande fokus ligger på att utveckla våra två befintliga vattenverk, och på vattenförsörjningen till dessa, men vi utreder också förutsättningar för att komplettera systemet med ytterligare en råvattenkälla och nya produktionsmöjligheter. Vi vill skapa ett dricksvattensystem som klarar framtidsutmaningarna med klimatförändringar, ökande befolkning, säkerhetshot, med mera.

Alla investeringar och projekt utgår från en av de viktigaste principerna i Sydvattensamarbetet: Alla delägarkommuner ska ha likvärdig tillgång till högkvalitativt dricksvatten.

Vad vill vi uppnå	Hur ska vi göra det
Sydvattens delägare och kunder ska erhålla en säker dricksvattenförsörjning med mycket hög kvalitet och leveranssäkerhet	Långsiktigt arbeta för full redundans i hela försörjningssystemet och att samtliga delägarkommuner ska ha lika stor tillgång till båda produktionsanläggningarna vid krisläge
Kvaliteten på såväl dricksvattnet som organisation och anläggningar ska vara på hög nationell nivå	Samarbetet med delägarkommunerna utvecklas för bättre helhetssyn i försörjningssystemet
	Bolmen ska vara den primära vattentäkten till båda produktionsanläggningarna
	Råvattentillgången vid Vomb ska ökas så att den maximalt möjliga produktionskapaciteten når totalt 3 500 l/s
	Utveckla processerna i Ringsjöverket för att åstadkomma ökade möjligheter till snabba omskiftningar mellan råvattentäkterna
	Förstärka och förnya dricksvattenledningssystemet ut från Vombverket
	Öka reservoarkapaciteten nedströms båda vattenverken
	Förbättra skalskyddet genom att försvåra intrång till såväl produktionsanläggningarna som yttre anläggningar
	Förbättra informationssäkerheten specifikt inom IT- och processsystem
	Vidareutveckla krisberedskapen

Ringsjöverket uppgraderas

Under 2020 färdigställdes Ringsjöverkets två nya långsamfilter som bidrar till bättre redundans och ökad kapacitet vid produktionstoppar. Arbete pågår med att bygga en ny entréanläggning och godsmottagning och anläggningens skalskydd förstärks. En ny reservkraftanläggning togs i drift under 2020.

Stora investeringar i Vomb

Vombverket står inför de största förändringarna sedan verket togs i drift 1948. Nästan en miljard kronor investeras under de närmaste åren för att anläggningen ska klara framtidens krav. Alla förändringsprojekt sker under full drift, vilket gör att arbetena utförs under mycket komplexa former. En ny produktionslinje ska stå klar våren 2023, med en kapacitet om 500 liter per sekund, vilket ökar verkets kapacitet med 30 procent. En ny 9 km lång ledning med en reservoar om 35 000 kubikmeter byggs för att förbättra distributionssystemet till sydvästra Skåne. En ny UV-anläggning ökar skyddet mot patogener ytterligare och stora delar av verkets befintliga ledningar och ventiler byts ut. Satsningar görs också vid råvattenintaget, förbehandlingen och i infiltrationsanläggningen. Reservkraftanläggningen har bytts ut och skalskyddet förstärks för ökad säkerhet.

Solcellsanläggning planeras

Vombverket är en stor konsument av elenergi och 2018 initierades en utredning om att anlägga en solcellspark i anslutning till verket. Utredningen visar på såväl miljömässiga som ekonomiska fördelar genom att 40 procent av Vombverkets elförbrukning på årsbasis kan ersättas med egenproducerad el. Följaktligen fattades ett beslut i budget 2020 om att genomföra projektet och anläggningen ska enligt planen vara i drift 2024.

Bättre säkerhet och skalskydd

Vårt samhällskritiska uppdrag innebär att säkerhetsfrågorna alltid är högt prioriterade. Enligt den Nationella risk- och förmågebedömningen är livsmedel och dricksvatten ett av de sju prioriterade områden för ett starkare civilt försvar. Vi har påbörjat en systematisk utbyggnad av skalskydden kring våra vattenverk och yttre anläggningar. Vi förbättrar också informationssäkerheten, bland annat som en följd av den nya säkerhetsskyddslagen. Under 2020 aktualiserades också Sydvattens roll i totalförsvaret och vi genomförde ett planeringsarbete för att ta fram ett förslag till krigsorganisation och krigsplacering av personal och vissa kritiska externa resurser.

Utveckling av processtekniska system

Vårt digitaliseringsarbete fortsätter under de kommande åren med flera olika projekt för att säkra och utveckla verksamheten. Uppgraderingen av bolagets styr- och övervakningssystem fortsatte under året och förväntas pågå till 2023. Det innebär en omfattande modernisering som förbättrar våra anläggningar ur såväl ett drifts- som ett säkerhetsperspektiv.

Bolmenvatten till Vomb

Ett långsiktigt projekt handlar om att ställa om produktionen vid Vombverket så att Bolmen ersätter Vombsjön som huvudkälla för råvatten. Bedömningen är att Vombsjön på sikt inte räcker till som råvattenkälla, inte minst eftersom många andra intressen finns runt sjön vilket begränsar möjligheterna till ökade vattenuttag. Efter förändringen blir Vombsjön reservtäkt vilket ökar redundansen.

Som ett led i detta togs den nya råvattenledningen från Bolmentunnelns slut till Ringsjöverket i drift 2019. Förutom ökad redundans möjliggör den att vatten på sikt även kommer att kunna ledas från Bolmen till Vombverket. Eftersom ledningen har självfall minskar behovet av att pumpa vatten, vilket har sänkt elförbrukningen för Ringsjöholm och Åktaboden med 55 % sedan ledningen togs i drift. För hela bolaget innebär det en energibesparing på 12,5 % räknat på förbrukad mängd el per producerad mängd vatten.

Utredning om tredje anläggning

Sydvatten har de senaste åren diskuterat behovet av en framtida tredje anläggning för dricksvattenproduktion i Skåne. Syftet har varit att öka redundansen och kapaciteten i produktionen och därmed minska sårbarheten i det regionala försörjningssystemet.

Olika alternativ i Skåne har studerats, men slutsatsen är att det inte finns någon enskild vattenförekomst som har sådan kapacitet att den kan jämföras med de två befintliga produktionssystemen. Därför är ett alternativ som utreds att bygga en avsaltninganläggning, medan ett annat är att bygga en anläggning som tar tillvara sötavattenresursen och producerar dricksvatten av avloppsvatten.

Minska och effektivisera vattenanvändningen

En av de viktigaste insatserna vi kan göra i vårt hållbarhetsarbete är att bidra till en smart och hållbar vattenanvändning. De flesta svenskar upplever vatten som en oändlig resurs, som alltid finns tillgänglig i kranen. Vi behöver få fler att förstå att tillgången på vatten är begränsad och att även vattenproduktion har påver-

kan på miljön. Därför gör vi omfattande utbildnings- och informationsinsatser i vårt verksamhetsområde och deltar också i nationella initiativ. Under 2020 fortsatte vi att sprida våra populära informationsfilmer i en rad kanaler för att informera om hur enkelt det är att minska på vattenförbrukningen.

Vad vill vi uppnå	Hur ska vi göra det
Verka för en effektiv och långsiktigt hållbar vattenanvändning i samhället som helhet	Kommunicera smart vattenanvändning Öka kunskap om vattnets värde och samhällsfunktion Initiativ och projekt som Tänk H₂O! och Drick kranvatten Ta emot examensarbetare, studentmedarbetare och praktikanter (i syfte höja kunskap)

Nationellt samarbete för en hållbar vattenanvändning

Sedan hösten 2018, deltar Sydsvatten i ett nationellt samarbete kring ett gemensamt kommunikationskoncept för hållbar vattenanvändning. Tanken är att VA-organisationer och kommuner på bred front ska kommunicera enhetligt och med en gemensam budskapsplattform. På så sätt har vi större möjlighet att nå igenom och få till den beteendeförändring som behövs för att förändra synen på värdet av vatten och hur vi kan hålla nere förbrukningen.

Kommunikationen delas upp i tre nivåer där den första nivån handlar om hållbar vattenanvändning generellt. Mittennivån handlar om att spara vatten, när många använder mycket vatten och vattenverken jobbar med hög eller maxkapacitet för

att få vattnet att räcka till. Den översta nivån ska bara användas när läget är allvarligt och bevattningsförbud råder. Målet med samarbetet är till att börja med att allmänheten ska spara 10 liter vatten per person om dagen.

Tänk H₂O! skapar vattenambassadörer

För att öka kunskapen om vattnets värde och dess betydelse delar Sydvatten ut stipendiet Tänk H₂O! till gymnasieskolor i Sydvattens delägarkommuner samt i de fyra kommunerna kring Bolmen. Stipendiet erbjuder gymnasielärare och deras elever en heltäckande tvådagars vattenkurs vid sjön Bolmen. Tänk H₂O! visar de tvärvetenskapliga och ämnesövergripande aspekterna av vatten och betonar hur viktiga vattenfrågorna är för att lösa omställningen till ett mer hållbart samhälle. Målet är att lärarna och eleverna ska bli goda vattenambassadörer i framtiden. Ett delmål är att skapa intresse för branschen inför gymnasieelevernas utbildnings- och yrkesval och därmed medverka till framtida kompetensförsörjning.

Elevröster om Tänk H₂O!

”Dagen har varit väldigt lärorik och nyttig. Jag har lärt mig otroligt mycket. Projektet som bedrivs här är nödvändigare och viktigare än någonsin för vår framtid.”

”Jag kommer bära med mig mycket. Dels om vattnets kretslopp och hur mycket vatten det krävs till olika produktioner och hur vattnet sedan blir förorenat. Även om fiske, växter och mycket annat.”

Lärarröster om Tänk H₂O!

”Engagerade ledare som kunde förmedla sina kunskaper på ett enkelt och roligt sätt. Ni gjorde ett fantastiskt bra jobb. Maten var underbar.”

”Väldigt intressanta stationer och välordnat program. Bra med elevaktiviteterna på stationerna. God mat och bra instruktörer.”

Mer kranvatten till unga

Projektet ”Drick kranvatten” startade redan 2008 och löpte i sin ursprungliga form fram till 2014. Det riktade sig till högstadieskolor i Sydvattens delägarkommuner med syftet att synliggöra värdet av kranvatten. Skolorna arbetade med tema vatten och lärarna undervisade om vattnets värde, vattnets kretslopp och annan kunskap om vatten utifrån färdiga lektionsförslag på Sydvattens webbplats. Därefter installerade Sydvatten en kranvattenautomat på skolan samt delade ut vattenflaskor som eleverna kan använda att fylla från automaten. Sedan 2014 delar vi årligen ut flaskor

till nyblivna sjundeklassare. Vi vill uppmuntra ungdomar i våra delägarkommuner att dricka kranvatten framför drycker som läsk och energidryck samt nå ut med budskapen om vattnets värde och hållbart vattenanvändande. Under 2021 sker en nystart av projektet då vi har blivit uppmärksammade på att de kranvattenautomater som installerades så smått börjar gå sönder och att de med tiden behöver bytas ut. Berörda skolor samt nya skolor kommer att erbjudas en kranvattenautomat samt vattenflaskor.

**DRICK
KRANVATTEN**

Effektiv resursanvändning

Klimatfrågan är prioriterad och Sydwater har en målbild om klimatneutralitet till 2030. En inledande grov beräkning av vårt klimatavtryck gjordes avseende år 2019 och blev ett viktigt underlag för att kunna sätta upp en plan för vägen mot klimatneutralitet och identifiera insatser där de behövs samt diskutera vilka gränsdragningar som är relevanta. Beräkning och redovisning av vårt klimatavtryck, vårt klimatboksut, har sedan utvecklats avseende 2020.

Det är dock viktigt att inte enbart titta på klimatneutralitet utan även effektivisering. Energi- och resurseffektiv verksamhet är prioriterade insatser liksom

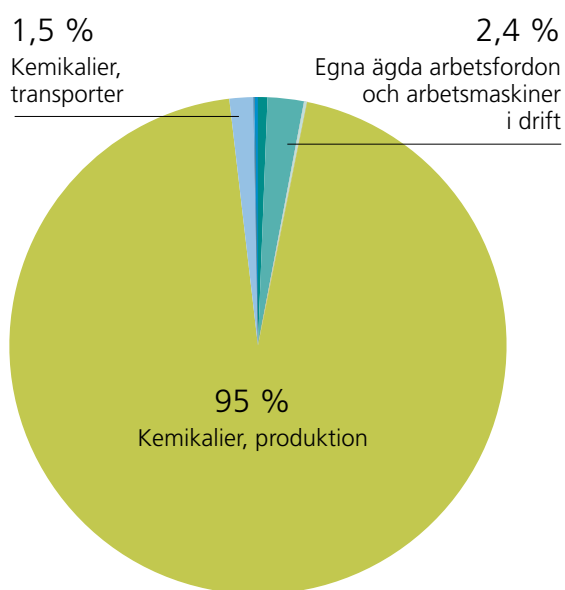
en miljöeffektiv avsättning av restprodukter från produktionen. Inom dessa områden pågår ett antal kartläggningar för att vi ska kunna sätta in rätt insatser och sätta effektiva mål. Det handlar till exempel om översyn av restprodukter och intern vattenförbrukning. Energieffektiviseringsplaner ses över.

I bolagets projektintensiva verksamhet är hållbar upphandling högt prioriterat och nödvändigt för en framtidssäkrad verksamhet. Fokus i arbetet ligger på entreprenörsdelen samtidigt som arbetssätt tas fram för att få in hållbarhetsaspekter i alla led, från mindre inköp till större upphandlingar.

Vad vill vi uppnå	Hur ska vi göra det	Hur följer och utvärderar vi effekten
Resurs-, vatten- och energieffektiva processer och aktiviteter	Effektivisera den interna energi- och vattenanvändningen Kunskapsutveckling om processkemikalier och ny resurseffektiv och klimatanpassad teknik Kemikaliekontrollprogram Regional läcksökning Energieffektivisering och optimering över hela dricksvattnenätet	Uppföljning av energikartläggning Intern vattenförbrukning Elanvändning i produktion och distribution per kubikmeter producerat vatten, kWh/m³ Egen produktion av förnybar el, kwh % av total elförbrukning Uppföljning av kemikaliekontrollprogram
Klimatneutral verksamhet 2030 Fossilfria transporter och tjänsteresor 2030	Plan för hur vi når klimatneutralitet	Klimatavtryck per kubikmeter producerat vatten (kgCO₂eq/m³) Andel flygresor av totala antalet flyg- och tågresor
Återvinning / återanvändning av restprodukter och spillenergi från produktion	Avsättning för restprodukter Återanvändning av spillenergi	Utredningar pågår eller ska genomföras för att definiera nuläge och sätta nyckeltal och mål
Hållbar upphandling	Kravställningar i inköp och upphandlingar och entreprenader	Kvalitativ beskrivning

Vårt klimatavtryck

Enligt våra beräkningar orsakade vår verksamhet under 2020 ett utsläpp av koldioxidgaser på 4 496 ton CO₂-ekv motsvarande 0,057 kg per m³ producerat vatten. Den allra största delen av detta, 97 % ligger i våra indirekta utsläpp, det vill säga de utsläpp som sker på grund av Sydvattens verksamhet men inte från vår verksamhet. Dessa utsläpp kan vi påverka främst genom val, dialog och kravställande på leverantörer och entreprenörer.

Den dominerade posten, 95 % av de totala CO₂-utsläppen, orsakas via produktion av de kemikalier vi använder i driften.

Under 2021 utreder vi hur vi kan inkludera även utsläppen orsakade av materialval och genomförande av entreprenader. Då vi är en mycket projektintensiv verksamhet uppskattar vi att bidraget härifrån är mycket stort och kanske till och med dominerande.

Läs mer om hur vi ligger till och vår väg mot klimatneutralitet i vårt Klimatbokslut.

Klimatpåverkan 2020

- Reservkraft
- Egna ägda arbetsfordon och arbetsmaskiner i drift
- Tjänsteresor, Sydvattens egna fordon
- Inköpt el
- Kemikalier, produktion
- Kemikalier, transporter
- Restprodukter, transporter
- Egen bil i tjänst

Energianvändning

Sedan 2019 köper Sydvatten enbart förnybar el, en kombination av sol, vind och vatten. I planerna för 2024 finns att anlägga en egen solcellspark, motsvarande omkring 20 % av vårt totala energibehov. Parken ska läggas vid Vombverket där det finns fysisk plats för att bygga anläggningen.

Trots låga emissionsfaktorer från förnybar el innebär produktionen i sig alltid en påverkan och

elbehovet i samhället är stort och ökande. Därför är energieffektivisering en viktig och angelägen fråga. Våren 2019 togs en ny råvattenledning mellan Bolmentunnelns mynning och Ringsjöverket i drift. Vattnet i den nya ledningen rinner med självfall varför behovet av pumpning minskade. Detta har inneburit en energibesparingsvinst på 12,5 % räknat på förbrukad mängd el per producerad mängd vatten.

År	kWh inköpt el	Prod mängd m ³	kWh/m ³
2018	31 675 839	78 819 668	0,40
2019	27 961 456	76 872 682	0,36
2020	27 757 270	78 683 068	0,35

Samarbete stärker VA-branschen

Sydvatten har tillsammans med några av de andra större VA-organisationerna i landet engagerat sig i ett initiativ kring ett nationellt arbetssätt i vissa branschgemensamma hållbarhetsfrågor. Det handlar dels om gemensamma klimatberäkningar, dels om att ta fram förslag till hållbara krav i branschgemensamma upphandlingar. I dag drivs och projektleds arbetet av Svenskt Vatten.

Initiativet sänker trösklarna även för de mindre organisationerna att starta ett strategiskt hållbarhetsarbete, ett mer kvalitetssäkrat underlag kan tas fram, och det kommer att skapas en möjlighet till jämförbarhet med organisationer i samma verksamhetsområde. Sammantaget ger detta en större hållbarhetsvinst än när varje organisation ska arbeta på egen hand. Arbetet startade under 2020 med målsättningen att ta fram en branschgemensam definition för klimatneutralitet samt att arbeta fram riktlinjer för hållbarhetskrav inom ett antal branschspecifika upphandlingsområden.

Digitalisering ger hållbarhetsvinster

Under de senaste åren har vi arbetat med att införa fler och bättre digitala verktyg i det dagliga arbetet. Förutom att förbättra informationssäkerheten har den digitala arbetsplatsen positiva effekter för hållbarhetsarbetet, till exempel genom färre interna resor.

Miljövänligare arbetsplatser

Under 2020 inleddes ett försök med att köpa in miljövänlig kontorsmateriel och miljömärkta städkemikalier på nytt sätt. En arbetsgrupp bildades och har ansvarat för att genomgående hitta klimat- och miljösmyrtare alternativ när vi köper in mat, förbrukningsmateriel och annat som behövs till kontoren. Försöket har fallit mycket väl ut och gruppen hittar nu kontinuerligt nya miljövänliga alternativ i de flesta inköpskategorier.

Satsning på cirkulär upphandling

FN:s Internationella resurspanel har konstaterat att mer än 90 % av världens vattenbrist och förlust av biologisk mångfald, samt ungefär 50 % av klimatpåverkan globalt sett, orsakas av att resurser används ineffektivt. I syfte att öka lärandet om hur vi kan tillämpa krav på cirkulära produkter och tjänster i upphandlingar deltog Sydvatten under året i ett nationellt projekt om cirkulär upphandling. Cirkulär upphandling innebär att handla upp så resurseffektivt som möjligt. En ventilationsutrustning på en pumpstation valdes som testfall. Arbetet med att förbereda upphandlingen pågår även under 2021. Syftet är att sedan tillämpa lärdomarna i andra upphandlingar.

Cirkulär lösning för vattenverksslam

Järnkloridslam är en restprodukt som bildas när vattnet från Bolmen renas. Beroende på mängden vatten som behandlas bildas uppemot 35 ton slam per dygn vid Ringsjöverket. Under 2020 hanterade verket cirka 1 700 ton slam, vilket var nästan 20 % mer än året före. Den ökande mängden beror till stor del på klimatförändringar som påverkar vattenkvaliteten från Bolmen negativt, till exempel fler skyfall som drar med sig mer material som behöver renas bort. Genom ett forskningsprojekt återvinns cirka 60 % av slammet som tillsatsmedel i biogasanläggningar i södra Sverige som får tillgång till en återvunnen produkt till lägre pris. Resultatet är mycket gott och under 2020 intensifierades arbetet för att få fler anläggningar att använda slammet. Det slam som i dag inte återvinns deponeras på en mosse där det tidigare varit torvbrytning.

Robust ekonomi

En robust ekonomi är en förutsättning för att Sydsvatten ska kunna planera investeringar på 10–20 års sikt. Det är också en förutsättning för att vi ska klara vårt samhällskritiska uppdrag att förse en stor del av Skånes befolkning med rent dricksvatten till en rimlig kostnad. De kommande åren gör vi stora investe-

ringar i produktion och distribution, vilket kräver omfattande finansiell planering. Genom att arbeta långsiktigt med hur vi finansierar våra investeringar säkerställer vi att våra slutanvändare inte drabbas av oväntade prishöjningar – ett litet men viktigt bidrag till den sociala hållbarheten i vårt verksamhetsområde.

Vad vill vi uppnå	Hur ska vi göra det	Hur följer och utvärderar vi effekten
Stabil och långsiktig ekonomi för att på egen hand klara större inre och yttre påfrestningar	Välkonsoliderade finanser med en motiverad soliditet	Soliditet (% obeskattade reserver). Målnivå: 8–12 %
Hållbar avgiftsutveckling	Långsiktighet i budgetering och finansiering	Genomsnittliga räntebindningstider. Målnivå: 2–5 år Reinvesteringshastighet (underhållsinvesteringar/avskrivning) Genomsnittligt vattenpris till delägare (kr/m ³)

Tre frågor till Lars Rosén, ekonomi- och finanschef

Varför är en robust ekonomi viktig för hållbarhetsarbetet?

Det innebär att vi klarar av att fullfölja vårt uppdrag oavsett konjunktur, med en rimlighet

och långsiktighet i prissättningen. En förutsättning för att uppnå en hållbar ekonomi är att kombinera affärsmässighet med samhällsnytta. På så sätt minimerar vi Sydsvattens negativa påverkan på samhällets och naturens resurser, samtidigt som vi maximerar vårt bidrag till samhällets utveckling.

Hur ser investeringsplanerna ut för bolaget?

Vi ska investera 3,4 miljarder kronor i befintliga och nya anläggningar under tio år. Detta finansierar vi delvis genom upplåning och vi arbetar lö-

pande med att hålla risker och räntor nere. Under 2020 reviderades bolagets finanspolicy så att vi får möjlighet till ett mer proaktivt agerande på finansmarknaden för att trygga en fortsatt långsiktig och stabil ekonomi.

Hur påverkas avgifterna av de mycket stora investeringarna?

Den långsiktiga planeringen gör att vi i stor utsträckning kan prognosticera vilka kostnader vi kommer ha kommande år och kan planera nivån på de över- och underskott som genereras under perioden. Detta medför att avgiftsuttaget från våra ägare kan hållas på en relativt jämn och låg nivå. Under de kommande tio åren ligger planerade avgiftshöjningar som motsvarar i genomsnitt cirka 50 kronor per hushåll och år.

Läs mer i vår Årsredovisning för 2020.

En kompetent organisation

Den svenska VA-branschen står inför ett generations-skifte de kommande åren på grund av stora pensions-avgångar. Därför har Sydvatten och många andra branschaktörer under flera år bedrivit omfattande kampanjer för att locka nya kollegor till branschen. Erbjudandet är konkurrenskraftigt sett till lön, förmåner och möjlighet till balans i livet. Många upplever också att det är attraktivt att arbeta i den offentliga

sektorn, bland annat på grund av långsiktig stabilitet och möjligheten att bidra till samhället. Verksamheten blir alltmer komplex varför kompetensförsörjning blir en förutsättning för att vi ska kunna utföra vårt huvuduppdrag och därmed också en viktig hållbarhetsfråga. Det handlar både om utveckling av intern kompetens och medarbetarskap och om att skapa attraktionskraft för nya medarbetare.

Vad vill vi uppnå	Hur ska vi göra det	Hur följer och utvärderar vi effekten
Strategisk kompetensförsörjning, genom att attrahera, rekrytera och utveckla sina medarbetare	Synliggöra branschen och Sydvatten till exempel via Tänk H₂O! Säkerställa hållbart och utvecklande ledarskap Strategiskt kultur- och värderingsarbete Kompetensförsörjning och successionsplanering	Genomsnittligt förtroendeindex och andra resultat från medarbetarundersökning Utvärdering av ledarskap Kvalitativ beskrivning av arbete med att synliggöra branschen
En trygg och säker arbetsmiljö där man mår bra och är hållbar som medarbetare såväl som samarbetspartner	Systematiskt arbetsmiljöarbete Hälsofrämjande aktiviteter Fördjupat och pådrivande fokus på säkerhets- och arbetsmiljöaspekter vid entreprenader	Personalomsättning, % Sjukfrånvaro, % Olycksfall och tillbud, % Kvalitativ beskrivning av kravställande vid entreprenader

Små löneskillnader mellan könen

I lönekartläggningen analyserar och kartlägger vi bestämmelser om löner och andra anställningsvillkor som tillämpas hos oss samt löneskillnader mellan kvinnor och män som utför lika eller likvärdigt arbete. Om det förekommer löneskillnader gör vi en bedömning om det har direkt eller indirekt samband med kön. Bedömningen fokuserar framförallt på skillnader mellan:

- Kvinnor och män som utför arbete som är eller betraktas som lika.
- Grupper med medarbetare som utför arbete som är eller anses vara kvinnodominerat.
- Grupper med medarbetare som utför arbete som är att betrakta som likvärdigt med sådant arbete men inte är eller brukar anses vara kvinnodominerat.

Resultatet av årets lönekartläggning visar att de aktuella dokumenten är könsneutrala och att män och kvinnor lönesätts utifrån samma grunder. Samtliga löneskillnader utom en ansågs sakliga och den osakliga löneskillnaden har hanterats.

Miljöbron ger nya samarbeten

Under 2020 blev Sydvatten samarbetspartner till Miljöbron, en organisation som är specialiserad på matchmaking mellan studenter och företag för att skapa framtidens hållbara samhälle. Genom medlemskapet får vi en lägre tröskel för att hitta rätt student till rätt uppdrag och redan under 2020 genomfördes ett studentuppdrag och två examensarbeten påbörjades.

En grupp studenter från Internationella Miljöinstitutet i Lund fick i uppdrag att undersöka specifika emissionsfaktorer från våra leverantörer av processkemikalier. De två examensarbetena handlar dels om att ta fram en modell för hur vi kan mäta och följa koldioxidutsläppen från våra entreprenaderbeten, dels om att undersöka beteenden hos vattenanvändare som underlag för hur vi ska rikta vår kommunikation.

Förutom att studentsamarbetena ger värdefull kunskap till Sydvatten ger samarbetet mervärdet att sprida kunskap om vattenbranschen och dess utmaningar samt synliggöra vattenbranschen som en möjlig potentiell arbetsgivare.

Ny företagshälsovård och stärkt fokus på arbetsmiljö

En del i företagets arbetsmiljöarbete är att Sydvattens anställda erbjuds företagshälsovård och under 2020 slöts avtal med en ny leverantör. Insatserna av företagshälsovården ska bestå av arbetsmiljöundersökningar och andra åtgärder som utgår från den enskildes eller gruppens behov. Företagshälsovårdens främsta uppgift är att medverka till att ta bort eller minska risker i arbetsmiljön genom förebyggande arbetsmiljöarbete och arbetslivsinriktad rehabilitering.

Det är viktigt att våra medarbetare mår bra i sitt arbete och att arbetsmiljön är sund och säker. Sydvatten vill dels kunna få en övergripande bild

av läget, dels snabbt kunna medverka till att relevanta åtgärder, såväl förebyggande aktiviteter som direkt stöd, vidtas ute på arbetsplatserna.

Arbetsmiljöarbetet stärks ytterligare med en ny resurs i form av en arbetsmiljöingenjör som rekryterades under slutet av 2020. Under de kommande åren gör Sydvatten omfattande utbyggnader av de två vattenverken. Projektet pågår samtidigt med full vattenproduktion, vilket ställer krav på samordning, planering och väl genomförda riskanalyser. Den nya rollen leder arbetsmiljöarbete under utbyggnaderna i dialog med chefer och medarbetare.

Varje dag producerar vi vatten åt nästan en miljon skåningar

Det gör oss till en viktig kugge i en av Sveriges största regioner.

Sydvatten äger och driver Bolmentunneln, de två vattenverken Ringsjöverket och Vombverket samt huvudledningssystemet för distributionen av dricksvatten. Genom samarbetet i Sydvatten kan de 17 delägarkommunerna garantera sina invånare, skolor, sjukhus och företag en säker, hållbar och kostnadseffektiv dricks-
vattenförsörjning.

Delägarkommuner

Bjuv | Burlöv | Båstad | Eslöv | Helsingborg | Höganäs |
Kävlinge | Landskrona | Lomma | Lund | Malmö | Skurup |
Staffanstorp | Svalöv | Svedala | Vellinge | Ängelholm

Sydvatten AB
Hyllie Stationstorg 21, 215 32 Malmö
Tel. 010-515 10 00 | Org nr 556100-9837
info@sydvatten.se | www.sydvatten.se